

2009. május 7., csütörtök

Az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti kapcsolatok fejlődése a Lisszaboni Szerződés fényében

P6_TA(2009)0388

Az Európai Parlament 2009. május 7-i állásfoglalása a Lisszaboni Szerződés fényében az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti kapcsolatok fejlődéséről (2008/2120(INI))

(2010/C 212 E/13)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Amszterdami Szerződéshez csatolt, a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló jegyzőkönyvre,
- tekintettel az Amszterdami Szerződéshez csatolt, a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvre,
- tekintettel a Lisszaboni Szerződésre, különösen az Európai Unióról szóló szerződés 12. cikkére,
- tekintettel a Lisszaboni Szerződéshez csatolt, a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló jegyzőkönyvre, különösen 9. cikkére,
- tekintettel a Lisszaboni Szerződéshez csatolt, a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvre,
- tekintettel az európai integráció folyamán az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti kapcsolatokról szóló 2002. február 7-i állásfoglalásra ⁽¹⁾,
- tekintettel a közösségi ügyekben a kormányok és parlamentek közötti kapcsolatokról szóló, 2003. január 27-i iránymutatásokra (útmutató jellegű minimumszabványok) (a „koppenhágai parlamenti iránymutatások”) ⁽²⁾, amelyeket az Európai Unió parlamentjei közösségi és európai ügyekkel foglalkozó bizottságainak (COSAC) XXVIII. konferenciáján fogadtak el,
- tekintettel az Európai Unióban a parlamentek közötti együttműködésről szóló, 2008. június 21-i iránymutatásokra ⁽³⁾,
- tekintettel az XL COSAC találkozó 2008. november 4-i párizsi ülésének következtetéseire, különösen 1. pontjára,
- tekintettel az ír parlament „Írország jövője az Európai Unióban” elnevezésű albizottságának 2008. novemberi jelentésére, és különösen az összefoglalás 29–37. bekezdésére, amelyben széles körűen szorgalmazzák a nemzeti kormányok mint a Tanács tagjai fölötti parlamenti ellenőrzés megerősítését,
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére, valamint a Külügyi Bizottság és a Fejlesztési Bizottság véleményére (A6-0133/2009),

⁽¹⁾ Az Alkotmányügyi Bizottság A5-0023/2002 sz. jelentése (a Napolitano jelentés) alapján elfogadva (HL C 284. E, 2002.11.21., 322. o.).

⁽²⁾ HL C 154., 2003.7.2., 1. o.

⁽³⁾ Az Európai Unió parlamenti elnökei konferenciájának 2008. június 20–21-i, lisszaboni ülésén elfogadott felülvizsgált változat.

2009. május 7., csütörtök

- A. mivel az Európai Parlament által a nemzeti parlamentekhez fűződő kapcsolatok tárgyában elfogadott legújabb állásfoglalás 2002-re nyúlik vissza, és ezért itt az idő az újraértékelésre,
- B. mivel a polgárokat uniós szinten közvetlenül képviselik az Európai Parlamentben, a tagállamokat pedig a Tanácsban a kormányaik képviselik, amelyeket a nemzeti parlamentjeik demokratikusan felelősségre vonhatnak (lásd az EU-Szerződés 10. cikke (2) bekezdését a Lisszaboni Szerződésben szereplő változatban); az Európai Unió szükséges parlamentárisá tételének ezért két pilléren kell nyugodnia: egyrészt az Európai Parlament jogköreinek kibővítésén az Unió valamennyi határozata tekintetében, másrészt pedig a nemzeti parlamentek jogköreinek erősítésén mindenkori kormányaik vonatkozásában,
- C. mivel az Európai Konvent keretében kiváló együttműködés jött létre a nemzeti parlamenti képviselők és az európai parlamenti képviselők között, illetve ezek és a csatlakozó országok parlamenti képviselői között,
- D. mivel a mérlegelési időszakban bizonyos témák tekintetében a parlamentek konferenciájának megtartása jó gyakorlatnak bizonyult, következésképpen ezzel a gyakorlattal egy új konvent összehívásánál vagy hasonló alkalmakkor is élni lehetne,
- E. mivel az elmúlt évek során javultak és sokoldalúbbá váltak az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti kapcsolatok, és egyre növekvő számú tevékenységre kerül sor mind a teljes parlamentek szintjén, mind pedig a parlamenti bizottságok szintjén,
- F. mivel a kapcsolatok jövőbeni alakulásának figyelembe kell vennie a különféle létező gyakorlatok előnyeit és hátrányait,
- G. mivel a Lisszaboni Szerződés keretében a nemzeti parlamenteknek – különösen a szubszidiaritás elvére tekintettel – adott új hatáskörök arra ösztönzik a parlamenteket, hogy korai szakaszban bekapcsolódjanak az uniós szintű politikák megfogalmazásának folyamatába,
- H. mivel a parlamentek közötti együttműködés valamennyi formájának összhangban kell lennie két alapvető elvvel: a fokozott hatékonyság és a parlamenti demokratizálás elvével,
- I. mivel az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek elsődleges feladata és funkciója a jogalkotási döntéshozatalban való részvétel és a politikai döntések ellenőrzése nemzeti, illetve európai szinten; mivel ez nem teszi feleslegessé a közjó érdekében folytatott szoros együttműködést, különösen az uniós jog nemzeti jogba való átültetésének vonatkozásában,
- J. mivel célszerű politikai iránymutatásokat kidolgozni, amelyek alapján az Európai Parlament képviselői és szervei meghatározhatják a nemzeti parlamentekhez fűződő kapcsolatokkal és a Lisszaboni Szerződés nemzeti parlamentekre vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtásával összefüggő jövőbeni fellépést,

A Lisszaboni Szerződés hozzájárulása a kapcsolatok fejlődéséhez

1. üdvözli a Lisszaboni Szerződés – a „parlamentek szerződése” – alapján a nemzeti parlamenteket megillető kötelezettségeket és jogokat, amelyek növelik ezek szerepét az Európai Unió politikai folyamataiban; úgy véli, hogy ezek a jogok három kategóriára bonthatók:

Tájékoztató az alábbiakról:

- a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség vonatkozásában folytatott politikák értékelése;
- a belbiztonsági állandó bizottság eljárásai;

2009. május 7., csütörtök

- a Szerződések módosítására irányuló javaslatok;
- uniós tagság iránti kérelmek;
- a Szerződés egyszerűsített felülvizsgálatai (hat hónappal korábban);
- a Szerződést kiegészítő intézkedésekre irányuló javaslatok;

Aktív részvétel az alábbiakban:

- az Unió megfelelő működése (általános rendelkezés);
- az Europol és az Eurojust Európai Parlamenttel közös ellenőrzése;
- a Szerződés változásaival foglalkozó konventek;

Tiltakozások az alábbiak ellen:

- a szubszidiaritás elvének nem megfelelő jogszabályok, a „sárga lap” és a „piros lap” eljárásán keresztül;
- a Szerződés egyszerűsített eljárás keretében végrehajtott változtatásai;
- igazságügyi együttműködési intézkedések polgárjogi ügyekben (családjog);
- a szubszidiaritás elvének megsértése, kereset benyújtásával a Bíróságnál (ha a nemzeti jog megengedi);

Jelenlegi kapcsolatok

2. elégedettséggel állapítja meg, hogy az elmúlt években kedvezően fejlődtek kapcsolatai a nemzeti parlamentekkel és a nemzeti parlamenti képviselőkkel – azonban ez még mindig nem éri el a megfelelő szintet –, különösen a közös tevékenységek következő formáin keresztül:

- közös parlamenti találkozók valamelyik bizottság feladatkörén túlmutató horizontális kérdésekben;
- rendszeres vegyesbizottsági ülések félévente legalább kétszer;
- eseti parlamentközi ülések bizottsági szinten az Európai Parlament vagy a Tanács elnöki tisztjét betöltő tagállam parlamentjének kezdeményezésére;
- parlamentközi ülések a bizottsági elnökök szintjén;
- együttműködés a parlamenti elnökök szintjén az Európai Unió parlamenti elnökeinek konferenciáján belül;
- a nemzeti parlamenti képviselők látogatásai az Európai Parlamentbe a megfelelő szkbizottságok ülésein való részvétel céljából;

2009. május 7., csütörtök

- az európai szintű politikai csoportokon és pártokon belüli ülések, amelyeken a valamennyi tagállamból érkező politikusok találkoznak az Európai Parlament képviselőivel;

Jövőbeni kapcsolatok

3. véleménye szerint ki kell dolgozni az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti, a jogalkotást megelőző és azt követő párbeszéd új formáit;
4. ösztönzi a nemzeti parlamenteket azon erőfeszítéseik fokozására, amelyek a nemzeti kormányok elszámoltatására irányulnak az uniós pénzeszközök elköltésének irányítása tekintetében; felkéri a nemzeti parlamenteket, hogy ellenőrizzék a nemzeti hatásvizsgálatok minőségét, valamint azt, hogy a nemzeti kormányok hogyan ültetik át az uniós jogszabályokat a nemzeti jogba és nemzeti, regionális és politikai szinten hogyan hajtják végre az uniós politikákat és finanszírozási programokat; kéri a nemzeti parlamenteket, hogy szigorúan kövessék nyomon a lisszaboni napirend nemzeti cselekvési terveiről szóló jelentéstételt;
5. helyénvalónak tartja, hogy támogatást nyújtson a nemzeti parlamenteknek a jogszabály-tervezetek általuk történő ellenőrzésében azoknak az uniós törvényhozók általi mérlegelése előtt, valamint a kormányaik hatékony ellenőrzésében a Tanácsban folytatott tevékenységeik során;
6. kijelenti, hogy a megfelelő szakbizottságok rendszeres kétoldalú vegyesbizottsági ülései és az Európai Parlament meghívása alapján tartott, bizottsági szintű, eseti parlamentközi ülések lehetővé teszik, hogy az aktuális vagy tervbe vett jogszabályokkal és politikai kezdeményezésekkel kapcsolatban korai szakaszban párbeszédre kerüljön sor, és ezeket ezért fenn kell tartani, és módszeresen a megfelelő bizottságok állandó hálózatává kell fejleszteni; úgy véli, hogy ezeket az üléseket eseti kétoldalú bizottsági ülések előzhetik meg vagy követhetik, amelyek a sajátos nemzeti problémákkal foglalkozhatnak; úgy véli továbbá, hogy a bizottsági elnökök konferenciáját meg lehetne bízni azzal, hogy a nemzeti parlamentekkel együttműködve kidolgozzanak és koordináljanak egy, a szakbizottságok tevékenységére irányuló programot;
7. megállapítja, hogy az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek szakbizottsági elnökeinek ülései – mint például a Külügyi Bizottság, az Alkotmányügyi Bizottság és az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság elnökeinek ülései – a résztvevők korlátozott száma miatt az információ-megosztás és a vélemény-csere eszközeiként is szolgálnak;
8. az a véleménye, hogy a fent említettektől különböző együttműködési formák hatékonyan hozzájárulhatnak az európai politikai térség megteremtéséhez, és ezeket tovább kell fejleszteni, és változatosabbá kell tenni;
9. ebben az összefüggésben a nemzeti parlamentek szintjén üdvözlőné az olyan újításokat, mint például ha feljogosítanák az európai parlamenti képviselőket arra, hogy évente egyszer felkérés alapján felszólaljanak a nemzeti parlamentek plenáris ülésein, hogy tanácsadói szerepben részt vegyenek az európai ügyekkel foglalkozó bizottságok ülésein, hogy részt vegyenek a szakbizottsági üléseken, ha ezek az Európai Unió vonatkozó jogszabályait vitatják meg, vagy hogy tanácsadói szerepben részt vegyenek a vonatkozó politikai csoportok ülésein;
10. ajánlja, hogy a szakbizottságok a nemzeti parlamentek megfelelő bizottságaival, az európai parlamenti előadókkal, valamint a nemzeti parlamentekben lévő tárgyalófelekkel együtt tartandó ülések megszervezésére megfelelő költségvetést kapjanak, és ajánlja annak a lehetőségnek a megvizsgálását, hogy megteremtse a nemzeti parlamenti és az európai parlamenti szakbizottságok előadói közötti videokonferenciák technikai feltételeit;
11. úgy véli, hogy a nemzeti parlamenteknek a Lisszaboni Szerződésben előírt, a szubszidiaritás elvének való megfeleléssel kapcsolatos megnövekedett hatáskörei lehetővé fogják tenni az európai jogalkotás korai szakaszban való befolyásolását és ellenőrzését, és hozzá fognak járulni az EU szintjén a jobb jogalkotáshoz, valamint a jogszabályok jobb koherenciájához;

2009. május 7., csütörtök

12. kijelenti, hogy a nemzeti parlamentek első alkalommal kaptak olyan meghatározott szerepet európai uniós ügyekben, amely elkülönül nemzeti kormányuk szerepétől, hozzájárul a szigorúbb demokratikus ellenőrzéshez, és közelebb viszi az Uniót a polgárokhoz;
13. emlékeztet arra, hogy a nemzeti parlamenteknek mindenekelőtt a vonatkozó alkotmányos szabályokkal és jogszabályokkal összhangban kell ellenőrzést gyakorolniuk a nemzeti kormányok felett;
14. kiemeli, hogy a nemzeti parlamentek az uniós jog átültetésének fontos szereplői, és hogy nagyon fontos lenne egy mechanizmus létrehozása e terület legjobb gyakorlatainak kicserélésére;
15. ezzel összefüggésben megállapítja, hogy az információk parlamentek közötti cseréjére szolgáló elektronikus platform, az IPEX honlap⁽¹⁾ létrehozása nagy előrelépést jelent, mivel az EU dokumentumainak nemzeti parlamenti, illetve európai parlamenti szinten történő ellenőrzésére és adott esetben azoknak a nemzeti jogba való, nemzeti parlamentek általi átültetésére valós időben kerülhet sor; ezért szükségesnek tartja ennek az Európai Parlament által technikailag létrehozott és irányított rendszernek a megfelelő finanszírozását;
16. tervbe veszi a nemzeti parlamentek és a Bizottság közötti, jogalkotás előtti párbeszéd módszeresebb nyomon követését (az úgynevezett „Barroso-kezdeményezés”) annak érdekében, hogy a jogalkotási folyamat korai szakaszában tájékoztatást kapjon a nemzeti parlamentek álláspontjáról; felszólítja a nemzeti parlamenteket, hogy az ennek keretében benyújtott álláspontokat ezzel egyidejűleg az Európai Parlament részére is juttassák el;
17. üdvözli azokat az eredményeket, amelyeket az utóbbi években értek el az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti együttműködés fejlesztése tekintetében a külpolitika, a biztonság és a védelem területén;
18. elismeri, hogy a nemzeti parlamentek fontos szerepet játszanak a közös kül- és biztonságpolitikáról (KKBP) és európai biztonsági és védelmi politikáról (EBVP) folytatott nemzeti viták szereplőinek tájékoztatásában;
19. megismétli a KKBP-re és az EBVP-re vonatkozó pénzügyi intézkedések nem megfelelő parlamenti elszámoltathatóságával kapcsolatos aggodalmait, továbbá megállapítja, hogy ebből kifolyólag javítani kell az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti együttműködést az ilyen politikák valamennyi vonatkozása demokratikus ellenőrzésének elérése érdekében⁽²⁾;
20. az összehangoltság és a hatékonyság, valamint a kettős munkavégzés elkerülése érdekében kéri a Nyugat-európai Unió (NYEU) Parlamenti Közgyűlésének feloszlátását, amint a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével a NYEU teljes mértékben és végérvényesen az Európai Unió részévé válik;

A COSAC szerepe

21. az a véleménye, hogy a COSAC jövőbeni politikai szerepét az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti szoros együttműködésben kell majd meghatározni, és hogy a COSAC-nak az Amszterdami Szerződéshez csatolt, a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló jegyzőkönyvvel összhangban továbbra is elsősorban a nemzeti kormányok ellenőrzésével kapcsolatos általános politikai kérdésekkel és legjobb gyakorlatokkal összefüggő információcsere és vita fórumának kell maradnia⁽³⁾; úgy ítéli meg, hogy az információknak és a vitának másodsorban a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térséggel összefüggő jogalkotási tevékenységekre és a szubszidiaritás elvének európai uniós szinten történő tiszteletben tartására kell összpontosulnia;

⁽¹⁾ IPEX: Interparliamentary EU Information Exchange (EU Interparlamentáris Elektronikus Információcsere), hivatalosan 2006 júliusától működik.

⁽²⁾ Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság között létrejött, a költségvetési fegyelemről és a pénzgazdálkodás hatékonyságáról és eredményességéről szóló, 2006. május 17-i intézményközi megállapodás (HL C 139., 2006.6.14., 1. o.) és az Európai Unióról szóló szerződés 28. cikkének (3) bekezdése.

⁽³⁾ Lásd a kormányok és parlamentek közötti, közösségi ügyekkel összefüggő kapcsolatokra vonatkozó fent említett iránymutatásokat (útmutató jellegű minimumszabványok).

2009. május 7., csütörtök

22. határozott szándéka, hogy teljes mértékben betölti szerepét, teljesíti feladatait a COSAC működésével kapcsolatban, és továbbra is technikai támogatást nyújt a COSAC titkárságának és a nemzeti parlamentek képviselőinek;

23. emlékeztet arra, hogy az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek COSAC-on belüli tevékenységeinek kiegészítő jellegűeknek kell lenniük, és ezeket kívülről nem szabad töredezetté tenni vagy ezekkel visszaélni;

24. úgy véli, hogy szakbizottságait erőteljesebben be kell vonni a COSAC üléseinek előkészítésébe és az ottani képviseletbe; úgy véli, hogy küldöttségét az Alkotmányügyi Bizottság elnökének kell vezetnie, és ennek a kérdéses COSAC-ülés napirendjén szereplő pontokkal foglalkozó szakbizottságok elnökeiből és előadóiból kell állnia; kívánatosnak tartja, hogy az elnökök konferenciáját, illetve a képviselőket minden ülés után tájékoztassák a COSAC-ülések lefolyásáról és eredményeiről;

*

* *

25. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

Az állampolgári kezdeményezések végrehajtása

P6_TA(2009)0389

Az Európai Parlament 2009. május 7-i állásfoglalása, a Bizottsághoz intézett arra vonatkozó felkéréssel, hogy nyújtson be a polgári kezdeményezés megvalósításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot (2008/2169(INI))

(2010/C 212 E/14)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az EK-Szerződés 192. cikkének második bekezdésére,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló Lisszaboni Szerződésre, amelyet 2007. december 13-án írtak alá Lisszabonban,
- tekintettel az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésre ⁽¹⁾,
- tekintettel a Lisszaboni Szerződésről szóló, 2008. február 20-i állásfoglalására ⁽²⁾,
- tekintettel „A mérlegelés időszaka: az Európai Unióról folytatott vita értékelésének szerkezete, témái és kerete” című, 2006. január 19-i állásfoglalására ⁽³⁾,
- tekintettel eljárási szabályzata 39. és 45. cikkére,
- tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére, valamint az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság és a Petíciós Bizottság véleményére (A6-0043/2009),

⁽¹⁾ HL C 310., 2004.12.16., 1. o.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0055.

⁽³⁾ HL C 287. E, 2006.11.24., 306. o.